

19.00 uur

Bunita Marcus *Adam and Eve**

Nederlands Blazers Ensemble

Dirigent: **Thierry Fischer**

Evan Ziporyn *Tsmindao Ghmerto**

Evan Ziporyn, basklarinet

Julia Wolfe *Four Marys**

Mondriaan Kwartet

20.00 uur

Cornelis de Bondt

*De Namen der Goden***

Gerard Bouwhuis, piano

Cees van Zeeland, piano

Paul Jeukendrup, techniek

21.00 uur

Tom Johnson *Failing**

Robert Black, contrabas

Louis Andriessen *Hout*

Evan Ziporyn, tenorsax

Steven Schick, marimba

Lisa Moore, piano

Mark Stewart, elektrische gitaar

Eleonor Hovda *Snapdragon****

Nederlands Blazers Ensemble

22.15 uur

Michael Gordon *Industry**

Maya Beiser, cello

David Lang *Are You Experienced?**

Nederlands Blazers Ensemble

Dirigent: **Thierry Fischer**

David Lang, verteller

Hendrik Jan Renes, tuba

23.00 uur

Rodney Sharman *In Deepening Light**

Robert Black, contrabas

Lisa Moore, piano

Henryk Górecki *Musiquette 4*

Nederlands Blazers Ensemble

Frederic Rzewski *Coming together*

Alle dan nog aanwezige musici...

24.00 uur

Einde

* Nederlandse première

** Wereldpremière, met steun van het Fonds
voor de Scheppende Toonkunst en het Prins
Bernhard Fonds

*** Wereldpremière, opdracht Nederlands
Blazers Ensemble, Holland Festival

Colofon

Dit is een uitgave van het Holland Festival.

Kleine-Gartmanplantsoen 21

1017 RP Amsterdam

telefoon 020.627 65 66

telefax 020.620 34 59

de Volkskrant

holland festival

Bang On A Can

Nederlands Blazers Ensemble

Marathon met Amerikaanse en Nederlandse muziek

Bang On A Can All-Stars

Nederlands Blazers Ensemble

Dirigent: **Thierry Fischer**

Mondriaan Kwartet

Schönberg Kwartet

Pianoduo Bouwhuis-Van Zeeland

Reina Boelens, sopraan

Gerrie de Vries, mezzosopraan

Michael Grandage, spreekstem

Hendrik Jan Renes, tuba

Sepp Grotenhuis, piano

Werken van:

Louis Andriessen

Cornelis de Bondt

John Cage

Michael Gordon

Henryk Górecki

Eleonor Hovda

Charles Ives

Tom Johnson

David Lang

Scott Lindroth

Bunita Marcus

Ingram Marshall

Frederic Rzewski

Arnold Schönberg

Rodney Sharman

Lois V. Vierk

Diderik Wagenaar

Julia Wolfe

Evan Ziporyn

Rob Zuidam

presentatie: Frans van Rossum

programmering: Elmer Schönberger,

Johan Dorrestein, Michael Gordon,

Julia Wolfe, David Lang

productieleiding: Marja Molewijk

technische coördinatie: Bart Mesman

19 juni 1993, 15.00 uur

Paradiso, Amsterdam

Het concert is om ongeveer 24.00 uur

afgelopen. Het wordt rechtstreeks

uitgezonden op Radio 4.

Producenten: Holland Festival, Bang On A

Can, Nederlands Blazers Ensemble

Coproductie Holland Festival, Radio 4

Nederlands Blazers Ensemble

Marieke Schneemann, fluit
Bart Schneemann, hobo
Remco de Vries, hobo
Gerrit Boonstra, klarinet
Romke Jan Wymenga, klarinet
Ronald Karten, fagot
Marieke Stordiau, fagot
Hans Wisse, contrafagot
Paul van Zelm, hoorn
Jos Buurman, hoorn
André Heuvelman, trompet
Ad Welleman, trompet
Arthur Moore, trombone
Pete Saunders, trombone
Hendrik Jan Renes, tuba
Ivo Janssen, piano/synthesizer
Patricio Wang, elektrische gitaar
Diana Morris, viool
Marie José Schrijner, viool
Richard Wolfe, altviool
Floris Mijnders, cello
Harke Wiersma, contrabas

Richard Jansen, slagwerk
Arnold Marinissen, slagwerk

Bang On A Can All Stars

Maya Beiser, cello
Robert Black, contrabas
Lisa Moore, piano/keyboard
Steven Schick, slagwerk/marimba
Mark Stewart, elektrische gitaar
Evan Ziporyn, basklarinet/tenorsax

Schönberg Kwartet

Janneke van der Meer, viool
Wim de Jong, viool
Henk Guittart, altviool
Viola de Hoog, cello

Mondriaan Kwartet

Jan Erik van Regteren Altena, viool
Edwin Blankenstijn, viool
Annette Bergman, altviool
Eduard van Regteren Altena, cello

Een guerrillaprogrammering die aanslaat

Dit megaconcert met Amerikaanse en Nederlandse muziek is gemodelleerd naar de marathon die elk jaar weer het hoogtepunt vormt van het Newyorkse Bang On A Can-festival. Hieronder een 'geloofsbelijdenis' van de drie initiatiefnemers van Bang On A Can.
Al zes jaar lang gebeurt er in mei iets bijzonders in Manhattans Lower East Side. Temidden van de verrotting en het verval van een van New Yorks kleurrijkste buurten trekt een klein underground-festival duizenden fans die naar de nieuwste ontwikkelingen in de nieuwe

muziek komen luisteren. In 1987 was het Newyorkse muziekwereldje een puinhoop. Elke nieuwe-muziekstijl had zijn eigen buurt, en niemand die een kaart had. Het was een soort bende-oorlog: elke groep had zijn eigen leiders en volgelingen, die allemaal uit waren op de totale vernietiging van de anderen. Toen we naar New York verhuisden, realiseerden we ons dat onze voorgangers van ons verwachtten dat we hun strijd zouden voortzetten. Daar waren we helemaal niet blij mee. Als jonge componisten met een heel gevarieerde achtergrond zagen we in elk muzikaal kamp wel iets goeds. Wij waren de eerste generatie wier moedertaal de rock & roll was. Onze muzikale

opvoeding had in het teken gestaan van Stockhausen en Led Zeppelin, The Ramayana Monkey Chant en Ravi Shankar, zonder enig onderscheid. Alleen vonden we Led Zeppelin het best. Ons eerste concert was een twaalf uur durende marathon. We speelden een aantal beroemde stukken, maar de hoofdmoot van het concert was muziek van jonge componisten die nergens anders terecht konden. We laptten de in New York geldende regels vierkant aan onze laars door een vroeg stuk van Rabbitt naast een vroeg stuk van Reich te zetten. Daarna husselden we moderne meesterwerken door elkaar met volstrekt onbekende composities en voegden daar een gezonde dosis Nederlandse

muziek aan toe en ten minste één werk dat niet in het rijtje thuishoorde. Het was een soort guerrillaprogrammering en het idee sloeg aan. Door onze openheid zijn we een bliksemafleider geworden voor een nieuwe Amerikaanse muziekstijl, en geen mens weet hoe hij die moet noemen. 'Er is nog geen naam voor dit soort muziek,' zegt een invloedrijke recensent, maar anderen hebben haar 'dissonant postminimalisme', 'New Uptown', 'New Downtown', 'post-lerlijk' en 'punk-klassiek' genoemd. Wij noemen het gewoon maar Bang On A Can.

Julia Wolfe, David Lang, Michael Gordon
Vertaling: Peter Bergsma

Programma marathon

*De tijden zijn bij benadering.
Wijzigingen voorbehouden.*

15.00 uur
Arnold Schönberg
Ode to Napoleon Buonaparte op. 41
Schönberg Kwartet
Sepp Grotenhuis, piano
Michael Grandage, spreekstem

John Cage *String Quartet in Four Parts**
Mondriaan Kwartet

16.00 uur
Lois V. Vierk *Red Shift**
Bang On A Can All-Stars

David Lang *The Anvil Chorus**
Steven Schick, slagwerk

Rob Zuidam *Calligramme/il pleut*
Reina Boelens, sopraan
Gerrie de Vries, mezzo-sopraan

17.00 uur
Michael Gordon *The Low Octet**
Nederlands Blazers Ensemble
Dirigent: **Thierry Fischer**

Julia Wolfe *Muscle Memory**
Mark Stewart, elektrische gitaar

Ingram Marshall *Fog Tropes**
Nederlands Blazers Ensemble
Dirigent: **Thierry Fischer**

18.00 uur
Charles Ives *Three Page Sonata*
Lisa Moore, piano

Scott Lindroth *Relations to Rigor**
Nederlands Blazers Ensemble
Dirigent: **Thierry Fischer**

Diderik Wagenaar *Limiet*
Mondriaan Kwartet

Marathon met Amerikaanse en Nederlandse muziek

19 juni 1993

Paradiso, Amsterdam

teksten

Ode to Napoleon Buonaparte

Calligramme/il pleut

**holland
festival**

Toelichting bij Ode aan Napoleon Buonaparte

Op zaterdag 9 april 1814 schrijft Lord Byron in zijn dagboek:

[...] Deze dag zij getekend!

Napoleon heeft afstand gedaan van de troon van de wereld. 'Uitstekend.' Toch vind ik dat Sulla het er beter afbracht; want hij nam wraak en trad af op de top van zijn roem, rood bekleet met het bloed van zijn vijanden – het fraaiste voorbeeld van minachting voor het tuig dat tot dusver is geboekstaafd. Diocletianus bracht het er ook niet slecht af – Amurat ook niet beroerd als hij tenminste iets anders dan een bedelmonnik was geworden – Karel V hield niet over – maar Napoleon is de ergste van allemaal. Wat! Wachten tot ze in zijn hoofdstad binnen dringen en dan pas zeggen dat hij bereid is op te geven wat al niet meer bestaat!! 'Welk een mekkerende monnik zijt gij – wat voor bevlogene oplichter?' Daarbij vergeleken was Dionysius in Korinthe een vorst. Het 'eiland Elba' om zich op terug te trekken! – Ach – als het Capri [waar de Romeinse keizer Tiberius zich tot zijn dood terugtrok] was geweest zou ik me minder hebben verbaasd. Maar misschien is uiteindelijk een kroon niet de moeite waard om voor te sterven [...].

Zo tiert deze verstokte romanticus nog een tijdje voort, tot hij de volgende dag zijn pen in vitriool doopt om na gedane arbeid opnieuw, maar inmiddels bekoeld, in zijn dagboek te noteren:

[...] Vandaag een uurtje gebokst – een ode aan Napoleon Buonaparte geschreven – in het net uitgeschreven – zes beschuitjes gegeten – vier flessen sodawater gedronken – verder mijn tijd verdaan met lezen [...]

Byron is zesentwintig als hij de Ode aan Napoleon schrijft en sterft tien jaar later in een uithoek van Griekenland aan moeraskoorts, vóór hij de tijd heeft gehad een beslissende, glorievolle rol te spelen in de Griekse vrijheidsoorlog. Hij werd geboren met een horrelvoet, een handicap die hem frustreerde en die hij sublimeerde. Hij was een uitstekend zwemmer en een reed voortreffelijk paard. Had hij daarom een bovenmatige bewondering voor helden en hun daden? Het is de vraag of Napoleon bovenaan zijn lijstje stond, maar in elk geval speelde hij een belangrijke rol in het tijdsgewricht waarin Byron leefde en vooral reisde, zodat hij overal sporen van Napoleon tegenkwam. Als scholier had Byron op zijn kamertje in Harrow een ereplaats ingeruimd voor de buste van Napoleon en later ondertekende hij brieven soms met de initialen N.B.; Noel Byron (Noel was een naam die Byron bij erfenis aan George, Gordon mocht toevoegen), Napoleon Buonaparte; zijn Franse afgod heeft hem nooit onverschillig gelaten.

Toch was Byrons houding ten opzichte van Napoleon fluctuerend en ambigu. In zijn brieven en dagboeken wisselen fascinatie en weerzin elkaar af; fascinatie voor een man die veel landen in Europa en ver daarbuiten op de knieën dwong, weerzin tegen

een man die vaak persoonlijke zwakte toonde en die de vrijheid van volkeren met voeten trad.

Deze halfslachtigheid culmineert subliem als Byron verneemt dat de belangrijkste man in Europa, die hij juist in de moeilijkste ogenblikken bleef verdedigen, eenmaal met de rug tegen de muur gedwongen, aftreedt en de wijk neemt naar Elba. In één dag schrijft hij de *Ode aan Napoleon Buonaparte*; een 'ode' aan een lafhartig man, die vlucht als laatste redmiddel kiest en vernedering prefereert boven een eervolle dood. Na in de eerste strofe Napoleon op hetzelfde niveau te hebben gesteld als de hovaardige en gevallen engel Lucifer (de Morgenster), geeft hij in de volgende vier strofen lucht aan zijn teleurstelling over een man die alle kwalijke kenmerken van een dictator vertoont en zet hij hem in de zesde strofe klem door een vergelijking met Milo, de Atheense atleet, wiens huzarenstukje hem duur te staan kwam. Dan passeren in vliegende vaart de voorbeelden van grote mannen de revue, die het er in hun nadagen beter afbrachten: Lucius Sulla, de Romeinse keizer, die uit vrije wil op de top van zijn macht, tot stomme verbazing van iedereen, de dictatuur neerlegde en een jaar later stierf; Karel V, keizer van Duitsland en koning van Spanje, die zich in 1555 terugtrok in een klooster; Dionysius, de tiran van Syracuse, die het er al wat minder goed afbracht en in 344 v.C. werd verbannen en volgens de overlevering in Korinthe onderwijzer was geworden; Bajezed, sultan van Turkije, die in 1402 door Timoer werd verslagen en in een kooi opgesloten, en die in één adem wordt genoemd met Nebukadnezar, koning van Babylon; en in Byrons eerste opzet besluit de Ode in de zestiende strofe met een referentie aan Prometheus, waarin een passant melding wordt gemaakt van Napoleons laatste escapade: een vluchtige affaire die hij op de valreep zou hebben gehad vóór hij naar Elba vluchtte.

Deze zestien strofen werden aanvankelijk anoniem gepubliceerd, hoewel niemand eraan twijfelde wie de pen had gevoerd. Op verzoek van zijn uitgever voegde Byron er nog drie strofen aan toe om zegelrecht te ontlopen voor een te korte publicatie. 'Ik vind ze helemaal niet goed,' schrijft Byron, 'en ze kunnen beter achterwege blijven. Het is namelijk zo dat ik nooit iets op verzoek kan doen, hoe graag ik het ook zou willen; en aan het einde van een week verlies ik mijn belangstelling voor een gedicht.' Gelukkig voor Arnold Schönberg, die 1933 naar Amerika was uitgeweken, bleven ze niet achterwege en kon de verwijzing naar Washington, die wordt vergeleken met Cincinnatus, Romeinse held uit de vijfde eeuw voor Christus, een boer die van zijn ploeg werd gerukt om het Romeinse leger te ontzetten, na zestien dagen dictatuur aftred en terugkeerde naar het veld, dienen als hommage aan het continent dat de componist liefderijk had opgenomen.

Joop van Helmond

Byron – Ode to Napoleon Buonaparte

'Tis done – but yesterday a King!
And arm'd with Kings to strive –
And now thou art a nameless thing:
So abject – yet alive!
Is this the man of thousand thrones,
Who strew'd our earth with hostile bones,
and can he thus survive?
Since he, miscalled the Morning Star,
Nor man nor friend hath fallen so far.

Ill-minded man, why scourge thy kind
Who bow'd so 'ow the knee?
By gazing on thyself grown blind.
Thou taught'st the rest to see.
With might unquestion'd, – power to save, –
Thine only gift had been the grave
To those that worshipped thee;
Nor till thy fall could mortals guess
Ambition's less than littleness!

Thanks for that lesson – it will teach
To after-warriors more
Than high Philosophy can preach,
and vainly preach'd before.
That spell upon the minds of men
Breaks never to unite again,
That led them to adore
Those Pagod things of sabre sway,
With fronts of brass, and feet of clay.

The triumph, and the vanity,
The rapture of the strive –
The earthquake voice of Victory,
To thee the breath of live;
The sword, the sceptre and that sway
Which man seem'd made but to obey
Wherewith renown was rife –
All quell'd! – Dark Spirit! what must be
The madness of thy memory!

Hij's weg – droeg gister nog een kroon!
Was menig vorst de baas;
Nu nog slechts naamloos doel van hoon:
Want leeft nog wel, helaas!
Welke vorst van duizend rijken,
In het zog van zoveel lijken,
Vindt levend nog soelaas?
Sinds eens de valse Morgenster,
Zonk vriend noch vijand ooit zo ver.

Snodaard! waarom dit schrikbewind,
Als ieder voor u zwicht?
Waar eigenwaan geheel verblindt,
Zien anderen het licht.
Met macht tot heilzaamheid bekleed,
Bracht gij de sterveling slechts leed,
Die aan uw voeten ligt.
Uw val onthult wat bleef vermomd,
Eerzucht ligt zeer laag bij de grond!

Dank voor de les – want ze leert die
Ten strijde trekken meer
Dan enige filosofie,
Of and're hoge leer.
Dat de bekoring van 't verstand,
Verbreekt zonder een nieuwe band,
Zonder betoon van eer
Voor afgodstuig vol krijgsgezeem
Met bronzen kop, voeten van leem.

Hoogmoedig uit op zegepraal,
Verrukking van de tucht,
Brallende overwinningstaal,
Dat was uw levenszucht;
Het zwaard, de scepter en de knoet,
Waarvoor de mensheid zwichten moet
Om zulke roem beducht.
Niets rest – de heug'nis in uw brein,
Die waanzin moet een gruwel zijn!

The Desolator desolate!
The Victor overthrown!
The Arbitor of others' fate
A Suppliant for his own!
Is it some yet imperial hope
That with such chance can calmly cope?
Or dread of death alone?
To die a prince – or live a slave –
Thy choice is most ignobly brave!

He who of old would rent the oak,
Dream'd not of the rebound;
Chain'd by the trunk he vainly broke –
Alone – how look'd he round?
Thou in the sterness of thy strength
An equal deed has done at length,
And darker fate hast found:
He fell, the forest prowlers' prey;
But thou must eat thy heart away!

The Roman, when his burning heart
Was slaked with blood of Rome,
Threw down the dragger – dared depart,
In savage grandeur, home. –
He dared depart in utter scorn
Of men that such a yoke had borne,
Yet left him such a doom!
His only glory was that hour
Of self – upheld abandon'd power.

The Spaniard, when the lust of sway
Had lost its quickening spell,
Cast down for rosaries away,
An empire for a cell;
A strict accountant for his beads,
A subtle disputant on creeds,
His dotage trifled well:
Yet better had he neither known
A bigot's shrine, nor despot's throne.

Verderver in 't verderf gestort!
De winnaar overmand!
Beschikkend over ieders lot
Heeft hij het zijn' verpand!
Laat hij de omkeer kalm zijn loop,
Koestert hij nog verheven hoop?
Of vrees voor dood en schand?
Sterven als vorst – leven als knecht -
Uw keus uit kwaden blijft beslecht!

De held die 'n eik in tweeën houwt,
Heeft geen moment bedacht,
Dat hij beklemd tussen het hout,
Beroofd wordt van zijn kracht.
In uw meedogenloze staat
Verrichtte gij eenzelfde daad,
waardoor verderf u wacht.
Door wolven werd Milo verscheurd;
Gij moet traag wachten op uw beurt!

De veldheer met de dood in 't hart
Zijn stad met bloed besmeurd,
Heeft op de top het lot getard,
Zijn dictatuur verbeurd.
Hij dorst te wijken voor de druk
Van hen die bogen onder 't juk,
En hem hadden verscheurd.
Groots groef Sulla zijn eigen graf,
Toen hij de hoogste macht opgaf.

De Spanjaard overvoerd door glans;
De macht nog slechts een kwel,
Verruilde kroon voor rozenkrans,
Zijn rijk voor kloostercel.
Karel sleep slechts zijn kralen glad
Op 't telraam van 't geloofsdebat.
Verkindst gedijd' hij wel.
Toch bleef de wereld liefst verschoond,
Van kwezels tot despoot gekroond.

But thou – from thy reluctant hand
The thunderbolt is wrung –
Too late thou leav'st the high command
To which thy weakness clung;
All Evil Spirit as thou art,
It is enough to grieve the heart
To see thine own unstrung;
To think that God's fair world hath been
The footstole of a thing so mean;

And Earth hath spilt her blood for him,
Who thus can hoard his own!
And Monarchs bowed the trembling limb,
And thank'd him for a throne!
Fair freedom! we may hold thee dear,
When thus thy mightiest foes their fear
In humblest guise have shown.
Oh! ne'er may tyrant leave behind
A brighter name or lure mankind!

Thine evil deeds are writ in gore,
Not written thus in vain –
Thy triumphs tell of fame no more
Or deepen every strain:
If thou hadst died as honour dies,
Some new Napoleon might arise,
To shame the world again –
But who would soar the solar height,
To set in such a starless night?

Weigh't in the balance, hero dust
Is vile as vulgar clay;
Thy scales, Mortality! are just
To all that pass away:
But yet methought the living great
Some higher sparks should animate,
To dazzle and dismay:
Nor deem'd Contempt could thus make mirth
Of these, the Conquerors of the earth.

Maar gij – aan uw verbeterd vuist
De donderkeil ontruikt –
Pas toen uw weekheid werd verguisd,
Hebt gij uw snor gedrukt.
Zo laag gezonken als gij zijt,
't Is hartverscheurend, bitterheid,
Dat gij in 't stof nu bukt.
Als men bedenkt dat Gods planeet
De voetstoel was voor zo'n proleet.

De aard' vergoot haar bloed voor hem,
Die zo het zijne spaart!
Vorsten knielden bevend voor hem;
Dat was een kroon wel waard!
O Vrijheid, haar naam eren wij,
Als haar aartsvijand toont dat hij
Voor 't minste is vervaard.
Nooit meer zo'n tiran verduren,
Hij legt 't mensdom in de luren!

Uw veil gedoe bestemd tot doem
En toch niet ongedaan –
Door zege, nu ontdaan van roem,
Treft u de volle blaam:
Waart gij gesneuveld met uw eer,
Dan had een nieuw despotisch heer
Ons schande aangedaan –
Maar wie wil stijgen, hoog en ver,
En vallen als een doffe ster?

Gewogen is het stof der held
Zo licht als ieders as.
De weegschaal van de sterfelijkheid
Doet recht aan al dat was.
Toch meend' ik dat van hoog verlicht,
Een leider steeds bezielde door plicht
Ons stralend voorbeeld was;
Zodat de machtigen op aard,
Van lage spot bleven gespaard.

And she, proud Austria's mournfull flower,
Thy still imperial bride;
How bears her breast the torturing hour?
Still clings she to thy side?
Must she too bend, must she too share
Thy late repentance, long despair,
Thou throneless Homicide?
If she still loves thee, hoard that gem,
'Tis worth thy vanish'd diadem!

Then haste thee to thy sullen Isle,
And gaze upon the see;
That element may meet thy smile –
It ne'er was ruled by thee!
Or trace with thine all idle hand
In loitering mood upon the sand
That Earth is now as free!
That Corinth's pedagogue hath now
Transferr'd his by – word to thy brow.

Thou Timour! in his captive's cage
What thoughts will there be thine,
While brooding in thy prison'd rage?
But one – "The world *was* mine!"
Unless, like he of Babylon,
All sense is with thy sceptre gone,
Life will not long confine
That spirit pour'd so widely forth –
So long obey'd – so little worth!

Or, like the thief of fire from heaven,
Wilt thou withstand the shock?
And share with him, the unforgiven,
His vulture and his rock!
Foredoom'd by God – by man accurst,
And that last act, though not thy worst,
The very Fiend's arch mock;
He in his fall preserved his pride,
And, if a mortal, had as proudly died!

En zij, Oostenrijks droeve bloem,
Nog altijd keizerin;
Doorstaat zij trots het uur van doem,
Blijft zij uw gemalin?
Moet zij ook mee, deelt zij voorwaar,
Met de onttroonde moordenaar
Ook zijn vertwijfeling?
Heeft zij nog lief – koester uw bruid,
Zij stijgt boven de glorie uit.

Naar Elba neemt gij nu de wijk.
Staart uit over de zee;
Die hield zich buiten uw bereik,
Deed niet aan 't machtsspel mee.
Schrijft dan met uw ontkrachte hand,
Gelaten in het klamme zand:
'Op aarde heerst nu vree!'
Ook Dionysius steeg hoog,
Maar zonk tot simpel pedagoog.

Door Timoer in een kooi gezet,
Wat gaat er door het brein
Van de ex-sultan Bajezed?
'De wereld was ooit mijn!'
Hebt gij, zoals eens Babels heer,
Nu zonder scepter geen verweer,
En is het leven schijn,
Uw geest van ongebreideld' aard,
Zo lang gevreesd – zo luttel waard!

Of, als de dief van 't hemels vuur,
Kunt gij de schok doorstaan,
Als hij die in het laatste uur,
De gier zijn gang liet gaan?
Vervloekt door God – door mens verguisd,
Uw laatste daad, minst onbesuisd,
Oogst zelfs des duivels blaam.
Eenmaal geketend aan zijn rots,
Behield Prometheus toch zijn trots.

There was a day – there was an hour,
While earth was Gaul's – Gaul thine –
When that immeasurable power
Unsated to resign
Had been an act of purer fame
Than gathers round Marengo's name
And gilded thy decline,
Through the long twilight of all time,
Despite some passing clouds of crime.

But thou forsooth must be a king,
And done the purple vest, –
As if that foolish robe could wring
Remembrance from thy breast.
Where is that faded garment? where
The gewgaws thou wert fond to wear,
The star – the string – the crest?
Vain froward child of empire! say,
Are all thy playthings snatched away?

Where may be the wearied eye repose
When gazing on the Great;
Where neither guilty story glows,
Nor despicable state?
Yes – one – the first – the last – the best –
The Cincinnatus of the West,
Whom envy dared not hate,
Bequeathed the name of Washington,
To make man blush there was but one!

Lord George Gordon Byron

Vertaling: Joop van Helmond

Er was een tijd – toen Frankrijks naam
Geducht werd wereldwijd –
Dat gij nog redden kont uw faam,
Door heen te gaan, op tijd.
Een daad van dergelijk niveau
Had meer gedaan dan Marengo:
Uw nadagen verblijd.
Dan bleef uw naam van smet ontdaan,
Al had gij wandaden begaan.

Gij moest zo nodig keizer zijn,
In 't purperkleed gehuld,
Alsof fluweel en hermelijn,
De heugenis verguldt.
De kleren maken toch de man?
Waar is die bloed'ge mantel dan,
Of dekte hij de schuld?
Is 't keizerskind, ijdel en dwars,
Ineens van alle opsmuk wars?

Als we de groten eens bezien,
Wie valt ons dan nog op?
Wie kan men recht in d' ogen zien,
Wie denkt niet aan zijn kop?
Eén slechts – op 't nieuwe continent,
Als Cincinnatus, niet verwend,
Staat eenzaam aan de top.
Want Washington zal nu voortaan
Als lichtend voorbeeld voortbestaan.

Il pleut

Il pleut des voix des femmes comme si elles étaient mortes même dans le souvenir
c'est vous aussi qu'il pleut merveilleuses rencontres de ma vie ô gouttelettes
et ces nuages cabrés se prennent à hennir tout un univers de villes auriculaires
écoute s'il pleut tandis que le regret et le dédain pleurent une ancienne musique
écoute tomber les liens qui te retiennent en haut et en bas

Guillaume Apollinaire – *Il pleut*

Il pleut des voix des femmes comme si elles étaient mortes même dans le souvenir

c'est vous aussi qu'il pleut merveilleuses rencontres de ma vie ô gouttelettes

et ces nuages cabrés se prennent à hennir tout un univers de villes auriculaires

écoute s'il pleut tandis que le regret et le dédain pleurent une ancienne musique

écoute tomber les liens qui te retiennent en haut et en bas